

VEČERNIK

POSTNINA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XIV.
Štev. 199

TELEFON UREDNISTVA: 25-67
UPRAVE: 25-67 in 28-67
POSLOVALNICA CELJE, Prešernova 3, tel. 280
TELEFON LJUBLJANA: 46-91

Maribor, torek 3. septembra 1940

NAROČNINA NA MESEC
Prelema v uravi ali po pošti 14 din.
Dostavljen na doma 16 din, tujina 30 din.
POSTNI ČEROVNI RACUN: 11.400

Cena
din 1.—

Vedno večji odpor v Romuniji

Kljub najstrožjim odredbam vlade se upor romunskega naroda proti odstopitvi Transilvanije stopnjuje — Na stran upornikov stopajo tudi že posamezni generali in deli vojske — V Transilvaniji se formirajo obrambne čete — Obstaja resna nevarnost, da vlada ne bo kos položaju

BUKAREŠTA, 3. sept. Ass. Press. Napetost v Romuniji, ki se zaradi odstopitve Transilvanije Madžarski po dunajski razsodbi stalno stopnjuje, grozi z obsegom, ki bi utegnil narasti v upor, katerega vlada ne bi več mogla obvladati. Vsa država je v vrvenju. Odboru protizročitvi Transilvanije Madžarom se pridružujejo tudi generali in razni deli redne vojske. V Transilvaniji se formirajo poleg tega prostovoljske čete pod Maniuovim vodstvom, ki hočejo muditi Madžarom oborožen odpor.

Sklepi madžarsko-romunske komisije

BUDIMPEŠTA, 3. sept. ZPV. Na včerajšnji prvi seji madžarsko-romunske razmejitvene in likvidacijske komisije, ki

Romunski kralj CAROL II.

je trajala 10 ur, je bilo sklenjeno, da bo madžarska vojska prvič prekoračila ma-

jo Madžarski odstopljenega, doslej romunskega ozemlja, dne 5. t. m. Do dne 18. t. m. mora biti zasedba v celoti končana. Za zasedbo posameznih mest in področij so natanko določeni dnevi, ko jih mora romunska vojska izprazniti in madžarska zasedati. Dalje je bilo določeno, da se bodo dne 14. t. m. pričela romunsko-madžarska pogajanja o vseh nevojaških vprašanjih, ki jih je treba rešiti v zvezi s teritorialnimi spremembami. Jutri se tu sestane na izredno sejo madžarski parlament, da sprejme zakon o priključitvi od Romunije dobljenega ozemlja.

BUDIMPEŠTA, 3. sept. MTI. Madžarsko-romunska komisija, ki je pričela včeraj svoje delo, je sklepala včeraj o načinu izpraznitve in zasedbe odstopljenega ozemlja. Potem je razpravljala o varnosti prebivalstva na omenjenem ozemlju. Dosežen je bil sporazum tudi glede onih ljudi, ki so po dunajski razsodbi postali madžarski državljani, a so sedaj v romunski vojski. Vsi ti bodo takoj odpuščeni iz romunske vojske. Druga seja se je pričela danes dopoldne.

Brezuspešne odredbe romunske vlade

BUDIMPEŠTA, 3. sept. ZPV. Madžarska vlada je predvčerajšnjim zvečer poslala romunski vladi v Bukarešto svarilo, v katerem pravi, da bodo madžarske čete prisiljene takoj vkorakati v odstopljeni del Transilvanije, ako se bo še nadalje ogražala osebna varnost in imovina tamkajšnjih Madžarov. Romunska vlada je izdala takoj nato vse potrebne odredbe za vzpostavitev reda in miru, toda kljub temu so madžarske čete že včeraj na svojo roko prekoračile mejo in zasedle mesto Oradea Mare (Veliki Varadin).

BUKAREŠTA, 3. sept. ZPV. Vlada je zaradi vedno naraščajočega odpora proti sprejetju dunajske razsodbe po vladi, ki se je pojavil med ljudstvom in prišel do

izraza ne samo v ogromnih demonstracijah, ampak tudi v zasebnih pripravah za oborožen odpor proti izročitvi severne Transilvanije Madžarski, bila prisiljena seči po najstrožjih odredbah. Prepovedane s vse demonstracije in vsa zbiranja. Voditelji odpora so bili že v velikem številu aretirani in odpeljani v zapore. Med njimi je tudi veliko članov Železne garde, oziroma njenih voditeljev in znanih politikov. Kljub tem odredbam se pa nemiri še niso poglobili. V Transilvaniji se je ponekod celo vojska pridružila kmetom, ki so sklenili upreti se z orožjem prihodu Madžarov. Nobenega dvoma ni, da bo imel dunajski sklep za nadaljnji miselni razvoj romunskega naroda velike posledice.

Gigurtov apel na romunski narod

BUKAREŠTA, 3. sept. Rador. Romunski ministrski predsednik Gigurtu je naslovil na romunski narod razglas, v katerem poziva ljudstvo, ki protestira proti odstopitvi Transilvanije in manifestira voljo za obrambo, naj ohrani mir in dostojanstvo. V svojem apelu pravi med drugim: Sili osi sta zagarantirali svobodo romunskega naroda. Iz višjih razlogov je bila Romunija prisiljena odstopiti nekatera svoja ozemlja. Naj bo naša bol ka-

kor koli velika, vendarle ne moremo postaviti na kocko nadaljnji obstoj romunske države, najmanj pa ne zaradi geste, ki bi mogla biti lepa, katere nasledek bi pa bilo upropaščenje cele države. Zahvaljujoč se garancijam, ki jih je prejela, bo Romunija lahko pričela novo življenje in novo delo obnove. Ob koncu poziva Gigurtu romunski narod, naj zaupa svoji vladi.

Maniu na čelu narodnega odpora

LONDON, 3. septembra. Globereuter. (Radiogram). Navzlic prepovedi romunskih oblastev, da ne sme biti nobenih demonstracij več, so se te v Klužu zopet ponovile. Posebno, ko so se pričele protidemonstracije Madžarov. Takoj zatem je bilo aretiranih več 100 Madžarov. V mestu vlada vojno ozračje. Ves promet je ustavljen. Vse trgovine so zaprte. Iz Satu Marea javljajo, da si je izsilila skupina

oboroženih Madžarov dostop v mesto in napadla več bank, pri čemer je bilo ubitih 9 romunskih orožnikov. V poučenih krogih pravijo, da vkorakanje madžarskih čet ne bo pred četrtkom. Prepričani pa so, da bo tedaj prišlo do odkritega upora. Mnogo romunskih čet je že odklonilo, da bi se umaknile iz Transilvanije. Bukarešta je postala zato generala Antonescu, da napravi red. Dr. Maniu je bil izvoljen

za predsednika odbora za oborožen odpor proti vkorakanju Madžarov. V intervjuu z dopisnikom Reuterja je Maniu izjavil, da dunajski sklepi njegovega stališča niso spremenili. »Nadaljeval bom boj proti razdelitvi Transilvanije tako v teoriji kakor v praksi.«

BUKAREŠTA, 3. sept. Ass. Press. V Bukarešti in po vseh mestih Romunije, posebno pa še po onih, ki morajo biti odstopljena Madžarski, so se nadaljevale v nedeljo in včeraj velike demonstracije ogromnih množic ljudi proti dunajski razsodbi. V nekaterih krajih v Madžarski določenem ozemlju Transilvanije so se demonstracijam romunskih kmetov pridružili celo nekateri madžarski kmetje, ki bi rajše ostali še dalje v Romuniji, ker se boje, da jim bo zopet odvzeta veleposestniška zemlja, katero jim je dala romunska agrarna reforma. Listi pišejo kljub cenzuri, da so katastrofo Romunije zakrivilo razne osebnosti in zahtevajo, da jih narod postavi pred sodišče in kaznuje.

BRAŠOV, 3. sept. ZPV. Nad 10.000 romunskih kmetov je na zborovanju kle-

če priseglo, da ne bodo odstopili niti pedl svoje zemlje Madžarom. Prizori na tem

Voditelj transilvanskih Romanov MANIU zborovanju so bili srce pretresujoči. Ti-soči ljudi so jokali.

Vojaki sami na strani demonstrantov

BUKAREŠTA, 3. septembra. CNP. Včeraj je bilo ukazano policiji, da ostro nastopi proti pouličnim demonstrantom, takoj potem, ko sta prispeli nemško in italijansko svarilo, da je treba demonstracije, ki so naperjene proti določilom dunajskega sestanka, takoj zatreti. Kmalu zatem so bile straže okoli nemškega in

madžarskega poslanštva podvojene, vojaške patrulje pa so zasedle bližnje ulice. Demonstranti so vpiili pred madžarskim in italijanskim poslanstvom: »Živela Transilvanija!, vojaki pa, ki so bili poslani, da demonstrante razženejo, so jim odgovarjali: »Mi smo z Vami!«

Uporni generali in deli vojske

BUKAREŠTA, 3. septembra. Reuter. Navzlic najstrožjim odredbam romunskih oblastev se nemiri v Romuniji čedalje bolj širijo in se uporniški duh javlja že tudi med romunsko vojsko. Da bi naraščajoče demonstracije zatrla, so romunska oblastva včeraj odredila deportacijo 281 vidnejših ljudi, ki so jih označila kot »alarmiste«. Med njimi sta tudi 2 voditelja Železne garde, nekoga bivšega člana kabineta pa so internirali na njegovem stanovanju. Kraljeva palača v Bukarešti je močno zastražena, po prestolnici križarijo oklopni avtomobili. Notranje ministstvo je prepovedalo vsako javno zbiranje ljudi. Navzlic temu se demonstracije ponavljajo in širijo, posebno v Transilvaniji. V Brašovu so demonstranti pred nekimi konzulatom sezgali zastavo dotične države. Za prihodnjo nedeljo so napovedane tu ogromne manifestacije proti odstopu severne Transilvanije. Ko je včeraj prispel v Brašov šef neke tuje motorizacije, je vojaštvo moralo razganjati sovražno razpoloženo množico od avtomobila. V Klužu so demonstrantje razbili šipe na dveh konzulatih. V Bukarešti se širi gibanje, ki naj sodi ljudem, ki so »zakrivilji, da se Romunija obnaša kot premagan narod, čeprav ni še padel niti en strel«. Poleg kraljeve palače sta močno zastraženi tudi dve tuji poslanštvi.

strojnicami pregnalo Madžare, člane pete kolone, ki so bili zasedli vsa javna poslopja in jih zasedlo ter razpostavilo strojnece na vseh javnih zgradbah ter križniščih. Madžarske demonstrante so pregnali. Poleg imenovanih dveh generalov, ki sta se odločila za odkrit odpor, so davi odstopili še 3 generali. Eden izmed njih je izjavil, da se bo stavil na razpolago generalu de Gaulleju. Tudi po drugih garnizijah vojaštvo, ki je rodom iz Transilvanije, prestopa na stran upornih generalov. Voditelj Transilvancev, Maniu, je davi izjavil, da bodo on in drugi voditelji Transilvancev ter še 1.300.000 drugih mladih Transilvancev, znani prepričati vkorakanje Madžarov. Včeraj aretirani lastnik lista »Universul«, ki se je odkrito zavzemal za odpor, je bil davi izpuščen. Naklada njegovega lista pa je čez noč ogromno narasla, ker piše tako, kakor množice žele.

NARODNOSTNO STANJE

BUKAREŠTA, 3. sept. Rador. Po uradnih statističnih podatkih letošnjega januarja, živi na ozemlju, ki ga mora Romunija na podlagi dunajske razsodbe odstopiti Madžarski, 2.609.007 ljudi. Od teh je 1.304.903 ali 50% Romunov, 968.054 ali 37.1% Madžarov, 72.299 ali 2.8% Nemcev, 148.649 ali 5.7% Židov, 28.098 ali 1.1% Rusinov, ostali pa pripadajo drugim narodnostim.

DOBAVE IZ INDIJE

SIMLA, 3. sept. Reuter. Indija bo dobavila Vel. Britaniji 300.000 prašičev, in sicer po 50.000 na mesec. Pravtako bo dobavila Indija jeklo srednjemu vzhodu, zlasti Iraku, Iranu, Palestini in Egiptu. V Anglijo bo Indija poslala po 10.000 ton železnih odpadkov ter po 10.000 ton samega jekla.

Maribor

Tekstilna industrija in surovine

V Evropi je več tisoč tekstilnih tvornic, v katerih je zaposlenih več milijonov delavcev. Vse države so si sveste, kako velik gospodarski pomen pripada tej industriji.

Evropa je žal siromašna na surovinah za tekstilno industrijo. Vse evropske države morajo te surovine uvažati.

vsem navezane na uvoz, niso pa dosegle popolne neodvisnosti od tujine in te najbrž tudi nihče ni hotel doseči. Evropa ima dovolj tvorniških izdelkov, ki se tukaj proizvajajo pod ugodnejšimi pogoji kakor v drugih delih sveta.

Zaradi vojne je nastopilo pomanjkanje surovin v vseh evropskih državah, ne glede na to da li so države velike ali male, ali so bogate ali siromašne.

ni smo, da podpirajo tudi druge industrije na sličen način svoje delavce, kajti vsako tekstilno podjetje stremi za tem, da si ohrani stalež delavstva, ki se je v teku let priučilo in izvežbalo v delu.

Višina podpor bi se laže določila, ako bi bilo znano, kako dolgo bo skrajšano delo še trajalo. Ker pa to ni znano, se je treba truditi, da se izhaja čim najdalje mogoče s sredstvi, kolikor jih je pri rokah.

Često čitamo mnenje, da se tekstilna industrija pri nas ne nahaja v rokah, ki bi bile za to poklicane. Ta kritika je v obliki, v kateri se je izvajala, mogla imeti samo to posledico, da se podkopa ugled lastnikom.

J. Hutter in drug.

* Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani opozarja delodajalca, da so v prejšnjem mesecu dostavljeni plačilni nalogi zapadli v plačilo.

* Trgovsko učilišče "Christofov učni zavod" Ljubljana, Domobrnska c. 15. Ravnateljstvo razglašajo: Redno vpisovanje v Enoletni trgovski tečaj se vrši sedaj redno vsak dan dopoldne in popoldne.

* POZOR! Specialno temno Laško pivo po isti ceni kakor svetlo. Glavno zastopstvo Gostilničarske privovarne d. d., Laško, hotel "Orel", Maribor.

m Nočna lekarniška služba: od 31. avgusta do vključno 6. sept. Mestna lekarna pri Orlu, Glavni trg 12, tel. 25-85; lekarna pri Sv. Roku, vogal Aleksandrove in Meljske ceste, tel. 25-32.

Kino

* Grajski kino. Samo do vključno srede izboren francoski film "Prelom strasti". * Kino Union. Do vključno torška "Kralj pustolovcev" - velemilij iz davnih viteških časov z Ronald Colmanom v gl. vlogi.

Mariborsko sokolstvo na kraljev rojstni dan

Meddruštveni odbor mariborskih sokolskih društev poziva vse članstvo sokolskih društev Maribor-matica in Maribora III, da se zbere 1.) 5. sept. ob 5. zjutraj pred Nar. domom polnoštevilno in prisostvuje odhodu naše štafete, ki bo odnesla v Beograd vdanostne pozdrave in čestitke k rojstnemu dnevju Nj. Vel. kralja.

11. v Sokolskem domu svečana seja in slovesnost proslave rojstnega dneva Nj. Vel. kralja za vse mariborske edince skupaj. Sokolska in narodna dolžnost vsakega pripadnika je, da prisostvuje proslavi.

Uvoz turškega bombaža se bo pričel

Devizno ravnateljstvo Narodne banke je dalo uvoznikom turškega bombaža na razpolago 1.2 milijona dolarjev v svobodnih devizah za plačilo bombaža. Zato je pričakovati, da se bo uvoz bombaža iz Turčije pričel že ta mesec, kar bo sedanjo tekstilno krizo v znatni meri ublažilo.

žilo. Tudi pogajanja za dobavo ruskega bombaža ugodno potekajo in je pričakovati, da bo naša delegacija v Moskvi uspela ter sklenila potrebne zaključke za rešitev nevzdržnega položaja, v katerega je prišla naša tekstilna industrija zaradi pomanjkanja surovin.

Podpolkovnik g. Cvirn-70letnik

Jutri praznuje upokojeni podpolkovnik g. Franjo Cvirn v Mariboru v krogu svoje rodbine 70 letnico življenja. Precejšnja peza let mu še ni upognila hrbta, še vedno čil in mladostno razpoložen se udejstvuje v narodnoobrambnem delu, pri katerem je vojaško vztraden, neizprosno in nenadomestljivo narodni delavec.

m Pri slovesu generala Goluboviča se je sinoči zbral na kolodvoru častniški zbor s poveljnikom mesta generalom Paracem na čelu, nadalje so prisostvovali mestni župan dr. Juvan, okrajni načelnik dr. Šiška, zastopniki oblasti in društev.

m Stavbena zadruga "Naš dom" ima drevi ob 20. pri Povedniku svoj običajni sestanek. Vabimo k udeležbi vse članstvo in tudi druge zainteresirane.

m Trgovine na rojstni dan Nj. Vel. kralja 6. t. m. morajo biti ves dan zaprte. Zdrženje trgovcev za mesto Maribor.

m Razstava karikaturnih Remigija Bratuža bo odprta v nedeljo, 8. t. m. dopoldne v Beli dvorani Sokolskega doma. Razstavljenih bo nad 100 izredno posrečenih karikaturnih mariborskih osebnosti. Ogled razstave bo vsak dan od 9. do 19.

m Udeležence II. zborovanja slov. zgodovinarjev opozarjamo, da bo 7. sept., ob pol 10. čakal na postaji Sv. Lovrence na Drav. polju prtljažni voz za Ptujsko goro.

m Starokatoliška cerkev. Na rojstni dan Nj. Vel. kralja 6. t. m. bo v dvorani Narodnega doma slovesna služba božja ob 9. Vsi vabljeni k čim častnejši udeležbi.

m S policije. Od predstojništva mestne policije v Mariboru je premeščena v Ljubljano upravno-pisarniška uradnica Vidmar Ivanka. Razveljavljen je odlok banske uprave, s katerim je bil Lavoslav Pipuš, upravno-pisarniški uradnik pri predstojništvu mestne policije v Mariboru premeščen k upravi policije v Ljubljani.

m Dober zaslužek dobijo fantje v starosti od 11. leta naprej. Vprašati na teniških igriščih ISSK Maribora v Čopovi ulici.

m Iz goreče hiše so se v zadnjem hipu rešili stanovalci posestnice Marije Horvatove v Slivnici pri Mariboru. Požar je napravil okoli 20,000 din škodo.

m Pekarne na državni praznik v petek, 6. t. m. ne obratujejo in bodo tudi prodajalne kruha ves dan zaprte. Pekovski mojstri opozarjajo občinstvo, da si že prejšnji dan nabavijo potrebno količino kruha in peciva za praznik.

SOMEŠČANI!

V petek dne 6. septembra slavimo rojstni dan Nj. Vel. kralja Petra II. Ne glede na to, da je ta dan zapovedan državni praznik, pokažimo, da je tudi v naših srcih praznik! Zato vabim vse someščane, da v znak svoje udanosti napram našemu kralju okraše svoje hiše z zastavami ter se udeleže cerkvenih slavnosti. — Župan dr. Juvan, s. r.

Zapestne ure

bogata izbira nizke cene M. Jigerjev sin, Gosposka ulica 15

m Pregled sadja za izvoz bo po odloku kmetijskega ministra med drugimi tudi na postajah Maribor in Gornja Radgona. Pristojne ogledne in kontrolne postaje bodo določile za pregled sadja strokovnjake-fitopatologe iz osebja postaj.

m V poročilu o svečani blagoslovitvi stavbe Nabavjalne zadruge železničarjev v Mariboru je pomotoma izostalo ime šefa IV. sekcije višjega svetnika g. inž. Hinterlechnerja, ki se je tudi udeležil slovesnosti.

* "Jadran-Nanos". Jutri ob 8. zvečer v društvenih prostorih članski sestanek v zvezi s proslavo kraljevega rojstnega dne. Odbor.

* Poverništvo Udruženja Jug. glasbenih avtorjev se je preselilo iz dosedanjih prostorov v Kopališko ul. 11. (Glasb. Matica).

"Večernikov" sportni nagradni natečaj

SAMO ENA NAPOVED ŽELEZNIČARJEVEGA PORAZA, SAMO EDEN PRAVILNO NAPOVEDAN REZULTAT ZA LJUBLJANSKO TEKMO

V okviru sportnega nagradnega natečaja za tekovanje v slovenski nogometni ligi je prejelo naše sportno uredništvo 165 prognoz rezultatov tekem v prvem kolu, izmed katerih so bile tri izločene, ker niso odgovarjale določilom v razpisu. Tekmovanja so se udeležili naši čitatelji iz vseh delov Slovenije.

Že nedeljske prognoze so z marsikatero strani zanimive. Pri tekmi Železničar-Kranj so se vrezali skoro vsi natečajniki. 157 jih je napovedalo zmago Železničarja, 4 remis, in le eden je predvideval zmago Kranja. Bil je to klobošičarski pomočnik Lašč Franc iz Maribora, Jerovškova 19, ki je tipal na rezultat 3:2 (2:1) za Kranj. Ravno tako je samo eden tekmovalcev pravilno zadel izid tekme Ljubljana-Maribor, to rešitev je poslal Vodopija Živko iz Celja, Kralja Petra c. 45. Zdravilni rezultat ostalih dveh tekem je zadelo precej tekmovalcev.

ter 59:75 (28 za remis). Bratstvo Mars 144:6 (12 za remis). Podrobnejši izid tekovanja po točkah bomo objavili v sobotni številki. Vsak tekmovalec zase si je itak lahko že izračunal.

Nedeljski spored v ligi

V nedeljo se bodo odigrale tekme: v Mariboru Maribor-Kranj, v Trbovljah Amater-Ljubljana, v Ljubljani Mars-Železničar, v Jesenicah Bratstvo-Olimp.

Naš nagradni natečaj se nadaljuje do konca jesenskega dela prvenstva, ko bomo vsakemu sodelujočemu seštevati točke. Za točno zadeti rezultat dobi dve točki, za pravilno predviden izid (zmaga, remis, poraz) z netočnim rezultatom 1 točko, za napačno napoved 0 točk. Danes objavljamo kupon za prognoze rezultatov v tekmovanju 2. kola, shranite ga ter oddajte svoje prognoze najkasneje do sote ob 18. v nabiralnik Mariborske tiskarne, Kopališka 6, ali pošljite do istega časa po pošti. Tekmovalcem izven Maribora priznavamo tudi one rešitve, ki jih bomo prejeli v ponedeljek zjutraj z žigom od sobote. Kupon bomo odslej vedno objavljali le v torek.

KUPON ZA SPORTNO NAGRADNO TEKMOVANJE "VEČERNIK" DNE 3. SEPTEMBRA 1940

Zanimivosti

Lepotica, ki je radi nosa obsedela z „dolгим nosom“ Kako se v življenju maščuje ničemurnost

V Milanu se je nedavno odigral dogodek, ki je povzročil, da se mesto smeje neki lepotici, ki je zaradi nosa obsedela med dvema stoloma.

Milanska lepotica Marija je bila zaročena s postavnim in bogatim mladeničem Paolom. Bila sta srečna zaročenca, oba sta bila lepa, on pa je bil zelo bogat. Potem pa se je zgodilo nekaj, kar je popolnoma preusmerilo dekletovo usodo.

Nekega dne je Paolo padel z motocikla ter si razbil nos. Marija je čutila, da njena ljubezen ni tako velika, da bi mogla mirno preko te nesreče svojega zaročenca. Zato mu je izjavila, da je imel čisto drugačen nos, ko ga je spoznala in ko se je odločila, da postane njegova žena. Nikakor pa ne želi, da bi postala žena moža s tako komičnim nosom.

Paolo je sam moral priznati, da nje-

gov nos ne izgleda najlepše, vendar pa je pričakoval, da to ne bo odvrnilo njegove zaročenke. Bil je prepričan, da ga bo tolažila zaradi nesreče, ne pa da ga bo tako nesramno zapustila zaradi pokvarjenega nosa. Bil pa je pameten mladenič ter se je tolažil s tem, da ni mnogo izgubil s tem, če ga zapuščeta zaročenka, ki vrednost moža ocenjuje — po nosu.

Zaroka je bila razveljavljena in Paolo je tožil zaročenko za denarno odškodnino. V tožbi je navajal, da mu je bivša zaročenka mnogo moralno in materialno škodovala, ker je razdrila zaroko, ker mu nihče ne bo verjel, da je bila temu kriva samo njegova zunanost.

Marija je morala pred sodnike. Res je prišla, seveda zelo užaljena zaradi takšnega postopanja svojega bivšega zaročenca. Ko pa ga je v sodni dvorani za-

gledala, je skoraj okamenela zaradi presenečenja. Paolo je bil spet lep mladenič kakor pred prometno nesrečo. Imel je celo mnogo lepši nos, kakor pa prej. To je seveda razumljivo, ker je imel prej nos, kakršnega mu je dala priroda, sedaj pa ima takšnega, kakršnega si je izbral po nasvetu slavnega kirurga, ki je na njegovem obrazu izvršil plastično operacijo.

Ko je milanska lepotica videla Paola, se mu je kar pred sodnikom skušala spet približati in mu je celo predlagala, da se kar na mestu ponovno zaročita. Tedaj pa je mladenič oholo dvignil svoj lep nos in odklonil njeno ponudbo rekoč, da se nos lahko vedno nadknaši, težje pa je dobiti drugega bogatega zaročenca. Nato se je lep Paolo obrnil k sodnikom in izjavil, da umakne tožbo, ter pustil lepotico sredi dvorane z — dolгим nosom.

Korale na Jadranu

Na našem Jadranu, v bližini Šibenika, žive korale, ki ne zaostajajo po svoji plemenitosti daleč ali pa prav nič za tujimi. Na dnu Jadrana žive korale (Koralium rubrum), ki s svojo rdečo barvo lahko tekmujejo tudi s slovečimi japonskimi koralami. Kilogram najfinjših koral stane pri nas do 1500 din. Povprečna cena za navadne pa stane po 150—250 din. Korale grade večje ali manjše čeri skoraj po vseh plitvejših zalivih Sredozemskega morja v globini od 80 do 200 m. Najdejo se pa tudi 900 m globoko.

Lov na korale je precej naporen in posebno pri nas lovcem ne prinaša bog ve kakih koristi. Lovijo jih s pomočjo težkega križa iz velikih lesenih hlovov, zamotanah z vrvmi in starimi mrežami. Ta križ vlečejo po dnu in za njega se zadržnejo vejice koral. Jadranske korale se dajo izredno lepo izbrusiti. Naše korale so pošiljali v italijanske brusilnice v Livorno, Genova in Neapelj. Na otoku Zlarinu pri Šibeniku obstaja posebna zadruga lovcem na korale.

DOKUMENT O BEHRINGOVI EKSPEDICIJI

V Leningradu so našli dokument o Behringovi ekspediciji na severni tečaj iz l. 1741. To je poročilo nemškega oficirja Waxela, pisano v nemščini. V poročilu, ki predstavlja pravo redkost, se nahajajo značilne podrobnosti o tedanjih prilikah na severnem tečaju. Dragoceni rokopis prevajajo v ruščino in bo kmalu objavljen.

Sergiusz Plasecki.

★ LJUBLJENEC ZVEZD

89 Roman iz tihotapskega življenja na bivši poljsko-ruski meji

Čakala sva, da se Hrobar vrne.
— Odlično je to napravil, — sem šepetaje dejal Krisi.
— To ti je stara firma. Saj vendar veni, koga je treba vzeti s seboj. Takih kot je Hrobar, je malo na meji!
Hrobar je prisopihal.
— Pol kilometra sem jih poganjal... Morda tik do meje... Jaz pokrajine ne poznam... Nato sem tiho izginil... Do Moskve, bodo šli, ker si misliljo, da grem za njimi...
Vrnili smo se v skrivališče. Na podstrešju smo jeli pregledovati zaplenjene reči. Tri repetirke, dva samokresa, pet svetilk in precej nabojev. Mimo tega nekaj denarnic. Krisa jih je pregledal. V njih je bilo precej denarja; poljskega, ruskega, dolarji in šterlingi. Listin pa nobenih...
— Veš kaj? — je rekel Krisa. — Polovico denarja damo Havrankovi materi, polovico pa pošljemo Lordu v ječo. Mi si pa zadržimo blago in orožje...
Pričeli smo odvezovati nahrbtnike. — Polni so bili dragega blaga: finega usnja, bisernih gumbov in svilenih nogavic.
— Glej, glej! Čedne stvari smo jim porabrali! — je dejal Krisa.
— Kje boš vse to prodajal? — ga je vprašal Hrobar.

— Vrag si ga vedil! Prodal bi že, toda z veliko izgubo!
Meni pa je šinila v glavo pametna misel.
— Veš kaj, — sem dejal Krisi. — Kaj ko bi blago odnesli Bombini? Verjetno je že zdavnaj mrtva...
— Pamerno svetuješ! — je pripomnil Krisa. — Tu bi morali prodati blago skoraj zastajaj. Tam pa bomo puštenj zaslužili. No in, — je Krisa pomislil, — videl boš spet svojega Bombina! Ljubko, da si se tega spomnil!

Dobro smo oboroženi. Pri sebi imam dve repetirki, eno svojo, drugo smo zaplenili Alinčukovim. Krisa ima tudi dve repetirki, Hrobar pa dva samokresa, ker pravi, da se na repetirke ne zanes. Blago, ki smo ga zaplenili Alinčukovim nese-mo čez mejo. Bilo je namenjeno za Sovjetijo, zato naj gre tudi zares tja! Zamuda enega dneva ne bo taka nesreča!
Tema je kot v rogu. Večinoma hitimo skozi gozdove. Bojimo se nikogar, na strel bomo odgovorili s strelom. Sicer smo dovolj previdni, toda če bo treba, se bomo bojevali do poslednjih sil. O tem kajpada nismo nič govorili, toda to ima vsak izkušen tihotapec že v krvi.
Blizu meje smo se ustavili, sedli in si

sezuli škornje. Obesili smo jih čez rame ter v nogavicah nadaljevali pot čez mejo. Zdi se mi, da smo šli tiho kot prikazni, kot bi se z nogami sploh ne dotikali tal.
Krisa vodi. Pokrajino poznam, zato grem zadnji. Hrobar stopa tik za Kriso. V vsaki roki imam repetirko.
Levi žep imam poln nabojev. Oči so se polagoma privadile teme, da že na precejšnjo daljavo razpoznavam pokrajino. Ponekod se ustavljamo, prisku-jemo, in spet nadaljujemo.
Na nekem mestu se je Krisa ustavil dva koraka pred potjo. Pokleknil je. Mi-dva tudi. Sprva nisem ničesar slišal, šele čez čas sem ujel neznamen šum, koj nato pa udarce korakov... To so zeleni. Ustavljajo se in poslušajo, nato krenejo naprej. Blíže so in bliže. Nenadoma opazim temne postave, ki se nam bližajo... Molčimo... Dvignem repetirki in ju pripravim za strel... Z vojniki lahko storim, karkoli hočem. Osenmajst krogel imam pripravljenih... V nekaj sekundah jih postrelim...
Vojaki gredo lagodno, leno. Ustavijo se tik ob nas. Eden je tiho zakašljaj. Krisa je ob njih. Če bi hotel, bi jih lahko potegnili za rokav. Nekaj trenutkov stojijo in poslušajo. Ker ne opazijo ničesar, kre-nejo dalje. Reči moram, da so se mi za-res smilili...
Korak za korakom se oddaljujejo. Krisa vstane in krene naprej. Za njim greva. Premikamo se tiho kot sence. Pametni so, dobro oboroženi, drzni in samozavestni... Ah, kako prijetno je tihotapiti v takih okolnostih in s takimi tovariše-

„Stene imajo ušesa“

Pogosto čujemo frazo, da imajo stene ušesa. Ta fraza se je pojavila v literaturi začetkom 16. stoletja po zaslugi francoske kraljice Katarine Medici.

Ta slavohlepna in brezobzirna žena je prinesla na francoski dvor v Louvrre tudi neko napravo, ki je bila takrat že znana v renesančnih dvorcih tedanje Italije. Bilo je to tako zvano »Dionizijevo uho«, naprava, ki je bila vdelfana v stene in je omogočilo poslušanje vsega, kar se je dogajalo v sosednji sobi. Bil je to neke vrste hišni telefon.

Ker so dvorjaniki kmalu lahko ugotovili, da je njihova kraljica takoj o vsem poučena, kar se je dogajalo v ostalih prostorih na gradu, se je razširila vest, da sporočajo stene kraljici vse tajnosti dvora. Od tod tudi fraza »stene imajo ušesa«.

VPISOVANJE NA UNIVERZI V MOSKVI

Na univerzi v Moskvi vršijo zadnje priprave za začetek novega šolskega leta. Število slušateljev se je letos dvignilo za 1121. Med njimi je zastopanih 20 raznih narodnosti. Letos ima univerza sedem fakultet, enajst znanstvenih institutov, pet in sedemdeset kateder, dva observatorija, botaničen vrt in tri muzeje. Učno osebje šteje 176 profesorjev, 218 izrednih profesorjev in preko 40 akademikov.

»NOGA BELEGA ČLOVEKA«

Znana je izredna trdoživost plevela. Semena takih rastlin uporabljajo najrazličnejše prilike, da se lahko razmnože ter pridejo do ugodnih tal. Mnogo ga raznosijo ptice, živali in zlasti veter. Pa tudi človek često pri tem sodeluje. Tako se raznašali seme trpotca belci s svojimi čevlji. Indijanci so to opazili in trpotec nazvali »noga belega človeka«.

Kdo je bogatejši? Nekateri poznavalci so dognali, da Henry Ford, ki ga smatrajo danes za enega izmed najbogatejših ljudi še vedno ne nosi rekorda za ves čas, odkar teptamo ljudje svojo zemeljsko mater. Pravijo, da je bil namreč asirski kralj Asurbanipal, ki je vladal v 7. stol. pred našim štetjem, pet in sedemdeset krat bogatejši od njega in bi njegovo premoženje danes znašalo blizu 100 milijard dolarjev. Prosluli Krez pa da je bil proti Asircu pravi siromak. Nam navadnim zemljanom se seveda ni treba preveč pripraviti radi tega, kdo nosi »rekord«. Po našem mnenju ga ima tudi Henry Ford.

Kokoš, ki zneso dnevno po dvoje jajc, ima bosanski trgovec Miladin Zekovič. Prvo jajce je normalne velikosti, a drugo je redno malo manjše.

ma...
Občudujem Kriso, tega zanešenjaka! Mislim sem, da je sposoben le za pretepe, toda glej, vodi nas tako previdno in preudarno, da bi mu kaj takega nikoli ne prisodil. Poleg tega pa je Krisa silno pogumen. Na primer: drugo linijo smo prekoračili čez most. Nihče ga ni pregledal. In če bi kdo bil na mostu, bi nas opazil šele nekaj korakov pred seboj. In potem?... Mar naj pripovedujem?..
Slišim, da se po cesti približuje voz. Stopim s ceste ter čakam za smreko... Ne, saj to ni en sam voz, to je cel transport... Tri meji vozijo, morda na delo v gozdove.
Nekaj kilometrov za mejo si spet obujemo škornje in hitimo naravnost po cesti. Proti jutru smo prišli do Bombinine kmetije. Slednjič sem torej spet uzrl to drago hišo! Kako često sem mislil nanjo, kolikokrat sem jo že kanil obiskati. Ustavimo se v gozdčku tik pred kmetijo. Čakama, da vzide sonce.
Dani se; jasno že vidimo pot, ki vodi h kmetiji. Na dvorišču naprega hlapec konje. Dekla je šla z velikim škafo in hlev.
— Stopim pogledat, — pravim Krisi.
— Dobro... Če bi kaj bilo, streljaj in zbeži proti nama. Pomagala ti bova!
— Prav.
Nahrbtnik sem pustil v gozdu. Že sem na dvorišču. Stopim v vežo. Roke tiščim v žepih, kjer imam repetirki. Ozrem se sobo. Zagledal sem Leno. Sredi sobe se umiva iz velike medenmaste skleda.
(Dalje.)

